

Valikkursuse "Eesti kultuuri ajalugu" ainekava

gümnaasiumi 10.klassile

1. Õpieesmärgid:

- Tutvustada ja väärtustada Eesti kultuuripärandit.
- Arendada õpilase tunde- ja kogemusmaailma, kujutlus- ja mõtlemisvõimet, loovust ja eneseväljendusoskust.
- Väärtustada loometegevust ühiskonna ja inimese elu rikastajana.

2. Õppetegevus

Kultuurilooõpetus aitab õpilasel omandada kultuuriruumis ja ajaloolises keskkonnas orienteerumiseks vajalikke teadmisi ja oskusi ning teadvustada ja analüüsida minevikunähtuste muutlikkust, tõlgendatavust, omavahelisi seoseid ning seoseid tänapäevaga. Käsitletakse inimeste igapäevaelu ja maailmapilti, ühiskonna, kultuuri ja mõtteviisi, sh väärtushinnangute muutumist ning ajaloolisi isikuid ja sündmusi nii enda kui ka teiste vaatenurgast lähtuvalt.

Õpitakse kirjeldama inimese elu ja tegevust muinas- ja vanaajal, selgitama muutusi, mis leidsid ühiskonnas aset seoses tehnoloogiliste, kultuuriliste ja poliitiliste muutustega. Õpitakse tundma olusid, milles kujunesid kõige vanemad kõrgkultuurid Egiptuses ja Mesopotaamias.

Õpitakse kirjeldama vanaaja, keskaja ja uusaja riiklikku korraldust ning elulaadi, kultuuri- ja teadusesaavutusi muinasajast tänapäevani, tähtsamate valitsejate tegevust ning võrdlema nendega seonduvaid aspekte Egiptuse, Mesopotaamia, Kreeka linnriikide ja Rooma riigi jne. näitel. Kasutatakse IKT vahendeid õppe tõhustamiseks ning õpilaste vastavate oskuste kujundamiseks nii õppides kui ka töötulemusi esitledes.

3. Õppesisu - 35 tundi.

1. Elan maal, mille nimi on Eesti (3 tundi)

- Tutvumine ja tutvustamine
- Eesti nime päritolust
- Ma tulen maalt, mille nimi on Eesti

2. Muinasaeg ja Eesti (4 tundi)

- Eesti ajaloo perioodid
- Kiviaeg ja rauaaeg Eestis
- Muinasaeg Eestis

3. Sakslased tulevad. Keskaeg Eestis (5 tundi)

- Eestlaste muistne vabadusvõitlus
- Sakslaste vallutused Eestis
- „Mõisad põlevad ...”
- Sepa ametist
- Sepatüdruku lugu

4. Vana hea Rootsi aeg? (4 tundi)

- Eesti Rootsi kuningriigi osana
- Vana Tooma legend
- Tartu ülikooli ajaloost

5. . Tsaar on kaugel ja jumal kõrgel. Venestusaeg Eestis (4 tundi)

- Eesti kui Venemaa provints
- Film „Kevade”

6. Eesti hümn. Ärkamisaeg Eestis (4 tundi)

- Laulupeotraditsioon
- Eesti hümn ja tema lugu
- Ärkamisaeg Eestis ja ärkamisaja kultuuritegelased

7. Esimene iseseisev Eesti Vabariik (4 tundi)

- Eesti iseseisvuse eel
- Vabadussõda, Eesti Vabariigi sünd
- Film „Nimed marmortahvil”

8. . Eesti lipp ja vapp (3 tundi)

- Eesti lipu lugu
- Eesti lipu värvid
- „Eesti lipp”

9. Keel on see, mis üht rahvast rahvaks teeb (4 tundi)

- Eesti keel ja keelepuu
- Keeleseadusest

Läbivad teemad ja ainetevahelised seosed:

- **„Kultuuriline identiteet”** käsitlemisega toetatakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ja kultuuride muutumist ajaloo vältel ning kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest kultuurilist mitmekesisust, on kultuuriliselt salliv ning koostööaldis.
- **„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”** käsitlemisega aidatakse õpilasel kujuneda isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu
- **„Keskkond ja jätkusuutlik areng”** toetatakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks
- **„Teabekeskond”** käsitlemisega toetatakse õpilase kujunemist infoteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat infokeskkonda ning suudab seda kriitiliselt analüüsida ja selles toimida olenevalt oma eesmärkidest ning ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetikast.
- **„Tehnoloogia ja innovatsioon”** toetatakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja tänapäevaseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
- **„Väärtused ja kõlblus”** taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb nüüdisajal rahvusvaheliselt üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

4. Õpitulemused:

Õpilane:

- teab eesti kultuuriloos olulisi teoseid ja oskab nimetada kultuurilooliselt tuntud isikuid;
- tunneb huvi eesti piirkonna kultuuriliste ja keeleliste erinevuste vastu;
- tunneb ja väärtustab eesti kultuuriloolisi, keelelisi ja usulisi erinevusi;
- mõistab eesti kultuuriloo osatähtsust Eesti ja Euroopa kultuuriloos;
- väärtustab esivanemate elulaadi ja väärtushinnanguid;
- oskab tänapäeva minevikusündmustega seostada ja näha tänapäeva võimalusi kultuuriloo arengus;
- tunnetab oma oskusi, võimalusi ja vastutust eesti keele ja kultuuri säilitamisel ja arendamisel;
- oskab piirkondlikus keeles rahuldavalt väljenduda nii kõnes kui ka kirjas;
- omandab harjumuse lugeda eestikeelseid ilukirjanduslikke, populaarteaduslikke jms tekste.

5. Hindamine.

- Jooksev

Jooksva hindamise puhul peab õpilasel olema mitte vähem kui 3 jooksvat hinnet, mille alusel moodustab kursuse lõplik hinne. IV kooliastmes hinnatakse kõiki osaoskusi kas eraldi või lõimitult.

Jooksev hindamine sisaldab:

- hinded suulise vastuse eest;
- hinded kirjaliku küsitluse alusel.

- Kokkuvõttev kursusehinne

Igal õppeperioodil saab õpilane tagasisidet kas suulise või kirjaliku sõnalise hinnangu või hinde vormis kõigi osaoskuste kohta.

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamise oskust kui ka üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava taotletavatele õpitulemustele. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpitulemusi kontrollides tuleb jälgida teadmiste (asjakohase sõnavara) ja oskuste tasakaalu. Hindamise meetodite valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi iseärasusi, individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla. Õpitulemuste hindamisel kasutatakse sõnalisi hinnanguid ja numbrilisi hindeid.

6. Õppekirjandus:

- L. Vahtre, Eesti kultuuri ajalugu. Lühiülevaade. Tallinn, 1993.
- R. Ruutsoo, Pilguheit Eesti kultuurilukku. Programm. Tallinn, 1989.
- J. Kangilaski, S. Helme, T. Viirand. Kunstikultuuri õpik X klassile. Ürgajast gootikani. – Tln: Kunst 2003
- Kõiv, M.; Mäesalu, A.; Piirimäe, K.; Tänav, M. (1998). Inimene. Ühiskond. Kultuur. I. Vana-Idamaad, Vana-Kreeka ja Vana-Rooma. Õpik keskkoolile. Tallinn: Koolibri
- Ajalooatlas, sein- ja kontuurkaardid
- Õppefilmid
- ETV saadete arhiiv (<http://etv.err.ee/arhiiv.php>).
- IKT-põhine õppematerjal, interaktiivsed õppematerjalid, www.koolielu.ee ja www.miksike.ee;
- skeemid ja tabelid, illustratiivne materjal
- Eestis väljaantavad ajalehed ja ajakirjad
- Töölehed

7. Õppevahendid:

- Õpik
- Vihik
- Ajalehed ja ajakirjad, perioodika väljaanded, audio ja videovahendid, töölehed jm õpetaja poolt vajalikuks peetav materjal.